

Nu schrijf ik dus voor *Libération*. Ik heb geen onderwerp voor mijn stuk. Maar misschien hoeft dat ook niet. Ik denk dat ik over de regen ga schrijven. Het regent. Het regent sinds 15 juni. Je zou voor een krant moeten schrijven zoals je over straat loopt. Je loopt, je schrijft, je doorkruist de stad, ze wordt doorkruist, ze houdt op, het lopen gaat door, zoals je de tijd, een datum, een dag doorkruist en dan is hij doorkruist, en houdt op. Het regent op de zee. Op de bossen, het lege strand. De parasols van de zomer zijn er niet, ook niet dicht. De enige beweging op de hectaren zand zijn de groepjes kinderen van het zomerkamp. Ik heb de indruk dat ze dit jaar nog heel klein zijn. Zo nu en dan laten de groepsleiders ze los op het strand om niet gek te worden. Ze komen gillend aan, ze lopen door de regen, ze rennen langs de zee, ze schreeuwen van plezier, gooien nat zand naar elkaar. Na een uur is er niets meer mee aan te vangen, dan brengen ze ze weer naar binnen, en laten ze 'De laurieren zijn geknipt' zingen. Behalve eentje, die toekijkt. Ren jij niet? Hij zegt nee. Goed. Hij kijkt toe terwijl de anderen zingen. Ze vragen hem: zing jij niet? Hij zegt nee. Dan zwijgt hij. Hij huilt. Ze vragen hem: waarom huil je? Hij zegt dat ze het niet zouden snappen als hij het zou zeggen, dat het niet nodig is om het te zeggen. Het regent op de Zwarte rotsen, de kleiachtige heuvels van de Zwarte rotsen, de klei met overal gaatjes waardoorheen zoetwaterbronnen opborrelen, en die geleidelijk aan naar voren beweegt, richting de zee glijdt. Ja, er is tien kilometer van deze kleiheuvels die zijn gemaakt door de handen van God, waarmee je een stad met honderdduizend inwoners kunt bouwen, maar nee, dat is nu niet mogelijk. Het regent dus ook op het zwarte graniet en op de zee en er is niemand die het ziet. Behalve het kind. En ik die het kind zie. De zomer is niet gekomen. In plaats daarvan is er dit weer dat niet te benoemen is, waarvan je niet kunt zeggen wat het is. Tussen de mannen en

de natuur staat een ondoorzichtige wand van water en mist. Wat betekent dat begrip zomer ook alweer? Waar is hij in de tijd dat hij draaft? Wat was hij toen hij er wel was? Van welke kleur, welke warmte, welke illusie, welke valse schijn was hij gemaakt? De zee gaat schuil achter het stuifwater. Le Havre is niet meer te zien, net zomin als de lange stoet olietankers die voor de haven van Antifer stilliggen. Vandaag is de zee ronduit woelig. Gisteren stormde het. In de verte is ze bezaaid met witte barsten. Dichtbij is ze volkomen wit, een overvloed van wit, eindeloos deelt ze armenvol witheid uit, steeds grotere omarmingen, alsof ze een mysterieus voedsel van zand en licht verzamelt om mee te nemen naar haar rijk. Achter die wand is de stad vol, opgesloten in haar verhuurde huizen, de grijze pensions in de Engels aandoende straten. De enige beweging bestaat uit verbluffende klimpartijen van de kinderen die met onophoudelijke kreten van de heuvel stormen. Sinds 1 juli is de stad van achtduizend naar honderdduizend inwoners gegaan, maar ze zijn niet te zien, de straten zijn leeg. Er wordt gefluisterd: ze zijn er wel, ze gaan weer weg, ontmoedigd. De handel siddert, sinds 1 juli zijn de prijzen slechts verdubbeld, in augustus verdriedubbelen ze, hoe moet het met ons als de mensen weggaan? De stranden zijn teruggegeven aan de zee, aan de speelse rukwinden, het zout, aan de roes van de ruimte, aan de blinde kracht van de zee. Er zijn voortekenen van een nieuw geluk, een nieuw plezier, het doet al de ronde in deze catastrofe waar iedere dag jammerlijk verslag van wordt gedaan door onze bestuurders. Op straat lopen mensen door de wind, in regenkleding van κ -way, hun ogen glimlachen, ze kijken naar elkaar. Dwars door de storm heen is het nieuws gekomen dat er een nieuwe inspanning van de Fransen wordt gevraagd met het oog op nog een moeilijk jaar dat eraan komt, met slechte seizoenen, mager en troosteloze dagen van stijgende werkeloosheid, ze weten niet meer om wat voor inspanning het gaat, over welk jaar, en waarom het plotseling anders is, ze kunnen die man niet meer aanhoren die meedeelt dat er andere tijden aan komen en dat hij naast ons

staat in deze tegenspoed, ze kunnen het niet meer aanzien of aanhoren. Allemaal leugenaars. Het regent op de bomen, op de bloeiende ligusters overal, tot aan Southampton, Glasgow, Edinburgh, Dublin, die woorden, regen en kille wind. Je zou willen dat er niets anders was dan deze oneindigheid van de zee en het huilende kind. De meeuwen staan naar de open zee gericht, hun veren gladgestreken door de harde wind. Blijven zo op het zand staan. Als ze ertegenin zouden vliegen, zou de wind hun vleugels breken. Een met de storm wachten ze af tot de regen uit koers raakt. Nog steeds dat eenzame kind dat niet rent en niet lacht, dat huilt. Ze zeggen tegen hem: slaap jij niet? Hij zegt nee en dat het nu vloed is en dat de wind sterker is en dat hij die door de tentdoeken kan horen. Dan zwijgt hij. Of hij hier ongelukkig is? Hij antwoordt niet, maakt een gebaar dat niet goed thuis te brengen is, als van licht verdriet, van niet weten waarvoor hij zich verontschuldigt, hij glimlacht misschien ook. En plotseling zien ze het. Ze stellen geen vragen meer. Ze laten hem met rust. Ze zien het. Ze zien de pracht van de zee, daar ook, in de ogen, in de ogen van het kind.